१६. स्वप्न करू साकार

किशोर पाठक (१९५२ ते २०२०) :

प्रसिद्ध कवी. 'पालव', 'निरूपण', 'आभाळाचा अनुस्वार' हे कवितासंग्रह; 'पाण्यातला दिवा' हा ललितलेखसंग्रह प्रसिद्ध. 'रिंग रिंग रिंगण' या लहान मुलांसाठी लिहिलेल्या काव्यसंग्रहास बालकुमार साहित्य संमेलनाचा ग. ह. पाटील पुरस्कार मिळाला आहे.

या कवितेत कवीने देशाच्या उज्ज्वल भविष्याचे स्वप्न रेखाटले आहे. कृषिसंस्कृती, श्रमप्रतिष्ठा, एकजुटीचे सामर्थ्य या मूल्यांचे महत्त्व या कवितेद्वारे कवीने सांगितले आहे.

या देशाच्या मातीवरती अमुचा रे अधिकार
नव्या पिढीचे, नव्या युगाचे स्वप्न करू साकार ।।

फुलामुलांतून हसतो श्रावण
मातीचे हो मंगल तनमन
चैतन्याचे फिरे सुदर्शन
शेतामधुनी पिकवू मोती, धन हे अपरंपार ।।

या हातांनी यंत्र डोलते
श्रमशक्तीचे मंत्र बोलते
उद्योगाचे चक्र चालते
आभाळावर उत्क्रांतीचा घुमवू या ललकार ।।

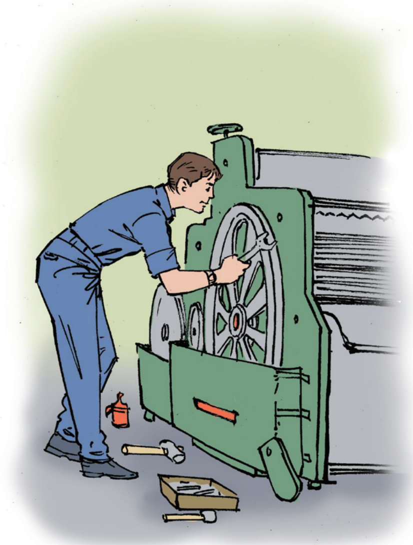

हजार आम्ही एकी बळकट
सर्वांचे हो एकच मनगट
शक्तीचीही झडते नौबत
घराघरांतून जन्म घेतसे तेज नवा अवतार ।।

या विश्वाची विभव संपदा
जपू वाढवू आम्ही लाखदा
हस्त शुभंकर हवा एकदा
भविष्य उज्ज्वल या देशाचे करूया जयजयकार ।।

शब्दार्थ :

ललकारणे – पुकारणे. **नौबत** – डंका, मोठा नगारा. **विभव** – ऐश्वर्य, भाग्य, संपत्ती.

कृती

(१) खालील शब्दसमूहांतील संकल्पना स्पष्ट करा.

(अ) श्रमशक्तीचे मंत्र–

(आ) हस्त शुभंकर–

(इ) आभाळावर उत्क्रांतीचा घुमवू या ललकार–

(२) आकृतिबंध पूर्ण करा.

(अ)

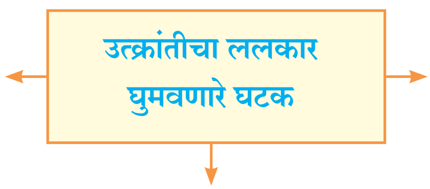

(आ)

(३) काव्यसौंदर्य.

(अ) खालील काव्यपंक्तींचे रसग्रहण करा.

या देशाच्या मातीवरती अमुचा रे अधिकार
नव्या पिढीचे, नव्या युगाचे स्वप्न करू साकार ।।

(आ) खालील पंक्तींमधून सूचित होणारा अर्थ लिहा.

शेतामधुनी पिकवू मोती, धन हे अपरंपार ।।
घराघरांतून जन्म घेतसे तेज नवा अवतार ।।

(इ) या कवितेत कवीने बघितलेले स्वप्न तुमच्या शब्दांत लिहा.

(ई) कवितेत व्यक्त झालेला एकात्मतेचा विचार स्पष्ट करा.